

IZVJEŠTAJ
O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI O TEKSTU
NACRTA ZAKONA O ŽIVOTNOJ SREDINI

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, je u skladu sa Uredbom o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona ("Sl. list CG", br. 12/12), dana 20. novembra 2014. godine obavijestilo zainteresovanu javnost da je pokrenulo postupak javne rasprave za Nacrt zakona o životnoj sredini.

Tekst Nacrta zakona je bio postavljen na web stranicama Ministarstva održivog razvoja i turizma, Portalu e-Uprave, Arhus centara, kao i NVO OZON. Ministarstvo je ovim objavljivanjem uputilo poziv građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, strukovnim udruženjima, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organizacijama i zajednicama da se uključe u javnu raspravu i daju svoje prijedloge, primjedbe i sugestije na tekst Nacrta zakona o životnoj sredini. Zainteresovani subjekti su svoje komentare, mišljenja, primjedbe i sugestije mogli dostaviti u pisanoj ili elektronskoj formi do 20. decembra tekuće godine Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Javna rasprava je počela 20. novembra i trajala do 28. decembra 2014. godine.

Javna rasprava u formi tribine održana je 25. decembra 2014. godine, u prostorijama Ministarstva održivog razvoja i turizma. U ime Ministarstva održivog razvoja i turizma, u svojstvu predlagača zakona, učestvovala su:

- gđa Brankica Cmiljanović, Rukovodilac Direkcije za usklađivanje propisa sa EU i horizontalno zakonodavstvo,
- gđa Slavica Braunović, koordinatorka Odsjeka za horizontalno zakonodavstvo,
- gđa Tamara Đurović, koordinatorka Odsjeka za zaštitu vazduha i zaštitu od buke u životnoj sredini
- gđa Maja Raičević, samostalni savjetnik;
- gđa Milena Spičanović, samostalni savjetnik;
- gđa Dragana Raonić, samostalni savjetnik.

Pored predstavnika Ministarstva, javnoj raspravi su prisustvovali predstavnici Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Agencije za zaštitu životne sredine, Uprave za šume, Glavnog Grada Podgorice, Opštine Pljevlja, NVO „Zeleni“.

U okviru uvodne riječi, g-đa Cmiljanović je pozdravila prisutne, izrazila zahvalnost za zainteresovanost za učestvovanje u izradi ovog propisa i održala prezentaciju. Prezentacija je obuhvatila sljedeće:

- Osnovne odredbe zakona
- Subjekte zaštite životne sredine
- Segmente zaštite životne sredine i uticaji opterećenja
- Dokumenta održivog razvoja i zaštite životne sredine
- Instrumente zaštite životne sredine
- Posebne mjere zaštite životne sredine
- Praćenje stanja životne sredine
- Izvještavanje o stanju životne sredine
- Informacioni sistem zaštite životne sredine

- Informisanje javnosti, učešće javnosti i zainteresovane javnosti i pristup pravosuđu u pitanjima zaštite životne sredine
- Sprovođenje međunarodnih ugovora iz oblasti životne sredine
- Finansiranje
- Nadzor
- Kaznene odredbe
- Prelazne i završne odredbe

Nakon pozdravne riječi i uvodne prezentacije gđe Brankice Cmijanović, učesnici na javnoj sapravi su, u direktnoj diskusiji, ukazali na određena pitanja svojim sugestijama i komentarima. Rasprava se uglavnom vodila oko pitanja finansiranja jedinica lokalnih samouprava i propisivanja naknada jedinica lokalnih samouprava za zaštitu i unaprjeđivanje životne sredine.

Gđa Lazarela Lalezić, predstavnik Glavnog grada Podgorica je u svom izlaganju istakla da je tekst Nacrta zakona urađen kvalitetno, te da se istim u dovoljnoj mjeri preciziraju mehanizmi i instrumenti upravljanja životnom sredinom, kao i mjere zaštite, u skladu sa standardima pravne tekovine EU i drugim preuzetim međunarodnim obavezama. Dalje je predložila da bi u članu 83 zakona trebalo utvrditi da jedinica lokalne samouprave može propisati naknadu za zaštitu i unaprjeđivanje životne sredine po osnovu korišćenja stambenih i poslovnih zgrada, stanova i poslovnih prostorija za obavljanje poslovne djelatnosti, kao i za korišćenje zemljišta za obavljanje redovne djelatnosti. Takođe gđa Kalezić je predložila da se u zakonu definiše da prikupljena sredstva po osnovu već postojećih ekonaknada – naknada zbog zagađivanja životne sredine, budu 60% prihod državnog budžeta i 40% prihod budžeta jedinica lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi zagađivač. Gđa Kalezić je istakla da će primjedbe i komentare na tekst Nacrta zakona dostaviti i u pisanoj formi.

Predstavnici Ministarstva su istakli da će uzeti u obzir predložena rješenja, i u komunikaciji sa predstavnicima Ministarstva finansija razmatrati pitanja koje se odnose na naknade za zaštitu i unaprjeđivanje životne sredine.

Predstavnik Opštine Pljevlja, gđa Dana Krezović je istakla da je neophodno u Zakonu propisati novi član – Status ugrožene životne sredine i definisati da Vlada utvrđuje kriterijume za određivanje statusa ugrožene životne sredine. Navela je da je ovaj član postojao u ranijem Zakonu o životnoj sredini.

Predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma su ukazali da je pitanje štete i neposredne opasnosti od štete u životnoj sredini uređeno Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini te da se odredbe koje su postojale u važećem Zakonu o životnoj sredini stavljene van snage, iz navedenog razloga. U toku daljeg rada na Zakonu razmotriće se navedena primjedba.

Takođe, predstavnici Opštine Pljevlja su, gđa Dana Krezović i gđin Saša Ječmenica istakli da je u članu 83 potrebno taksativno nabrojati koje su to specifičnosti na teritoriji jedinice lokalne samouprave sa statusom ugrožene životne sredine na osnovu kojih se može propisati naknada za zaštitu i unaprjeđivanje životne sredine. Gđin Ječmenica je ukazao da je neophodno precizirati članove koji se odnose na pitanja finansiranja jedinica lokalne samouprave.

Gđin Haris Krupa, je iznio većinu komentara koje je već dostavio u elektronskoj formi. Kako se većina komentara odnosila na formu pisanja zakona, predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma su ukazali da se prilikom izrade zakona primjenjuju pravno – tehnička pravila koje je donio Sekretarijat za zakonodavstvo, ali da će svakako uzeti u obzir ostale primjedbe koje je gđin Krupa već dostavio u pisanoj formi. Gđin Krupa je dalje postavio pitanje zašto je rok za donošenje

podzakonskih akata dvije godine, smatrajući da je to dug period, kao i zašto nije data definicija udruženja građana i njihove obaveze kao subjekata zaštite životne sredine.

Predstavnici Ministarstva su ukazali da rok za donošenje podzakonskih akata podrazumijeva krajnji rok za donošenje svih podzakonskih akata koji su predviđeni da se donesu na osnovu ovog zakona, što ne znači da će svi biti donijeti u tom krajnjem roku. Što se tiče udruženja građana ukazano je da je ovo pitanje već riješeno drugim zakonima.

Predstavnik Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, gđa Dragana Đukić je navela da je ovo Ministarstvo dalo pozitivno mišljenje na Nacrt zakona i još jednom ukazala na predložena rješenja koja se odnose na pitanje monitoringa životne sredine, koji obuhvata i monitoring voda.

Predstavnik Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, gđin Blažo Jokanović je istakao da treba obratiti pažnju na čl. 82 i 77 u smislu podudarnosti ova dva člana.

Predstavnik Uprave za šume, gđin Goran Koljenšić je ukazao da je saglasan sa tekstom Nacrta Zakona.

Predstavnik NVO „Zeleni“, gđin Nikola Ljuljđurović je istakao da je razočaran činjenicom da osim njega nema nijednog predstavnika ostalih nevladinih organizacija, naglašavajući pri tome da je ovo veoma važan zakon. Ukazao je da je potrebno raditi na poboljšanju saradnje civilnog društva sa Ministarstvom, kao i da je neophodno jačati kapacitete Ministarstva, te da bi trebalo da Agencija bude sastavni dio ovog organa a ne kao posebna institucija.

DOSTAVLJENI KOMENTARI, MIŠLJENJA, PRIMJEDBE I SUGESTIJE

Ministarstvu održivog razvoja i turizma su, tokom javne rasprave, dostavljeni komentari, mišljenja, primjedbe i sugestije u pisanoj i elektronskoj formi od sljedećih subjekata:

1. Ministarstva unutrašnjih poslova,
2. Uprave za inspekcijske poslove,
3. Zajednice opština
4. Glavnog Grada Podgorica,
5. Opštine Herceg Novi,
6. Opštine Kotor,
7. Opštine Pljevlja,
8. DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica,
9. Instituta za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu,
10. NVO „GREEN HOME“,
11. gđe Ana Mišurović, spec.toks.hem
12. gđe Jelene Knežević, rukovodilac Odeljenja za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj.
13. gđina Harisa Krupe

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Mišljenja smo da u članu 40 treba da stoji :

Operater SEVESO postrojenja, odnosno kompleksa u kome se obavljaju aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna jedna ili više opasnih materija, u jednakim ili većim količinama od

propisanih, dužan je da izradi preduzetni plan za zaštitu od hemijskog udesa i dostavi ga na davanje saglasnosti nadležnom organu.

Preduzetni plan za zaštitu od hemijskog udesa izrađuje se na osnovu Zakona kojim se uređuje oblast zaštite i spašavanja a treba da bude u saglasnosti sa Nacionalnim planom za zaštitu od hemijskog udesa.

Odgovor: Primjedba će se dodatno usaglašavati sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova.

UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

Od Uprave za inspeksijske poslove dobijeno je 5 primjedaba. Primjedba koja se odnosi na član 85 stav 1 alineja 3 i član 86 stav 1 al. 1 i 2 u dijelu koji se odnosi na usaglašavanje sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, prihvata se. Ministarstvo održivog razvoja i turizma će u komunikaciji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova raditi na usaglašavanju navedenih odredbi.

Primjedbe koje se odnose na član 85 stav 1 al. 4 i al. 8 prihvataju se.

Primjedba koja se odnosi na član 86 stav 1 al. 5, 6, 7 i 9 će dodatno biti razmatrana sa predstavnicima Ministarstva, Agencije za zaštitu životne sredine, Uprave carina i Uprave za inspeksijske poslove.

ZAJEDNICA OPŠTINA

Neophodno je u Zakonu o životnoj sredini (ili podzakonskim aktom na osnovu pravnog osnova koji treba propisati Zakonom) utvrditi potrebe i specifičnosti lokalnih samouprava za uvođenje naknade za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, odnosno propisati sve neophodne elemente za uvođenje ove naknade u lokalnim samoupravama.

U članu 63 i 64 Nacrta zakona uređuje se uspostavljanje i sadržina Informacionog sistema zaštite životne sredine. Potrebno je propisati pravo uvida jedinica lokalne samouprave i korišćenja podataka iz Informacionog sistema za potrebe donošenja i izmjene lokalnih planova zaštite životne sredine i izvještaja o stanju životne sredine, kao i za obavljanje drugih poslova u ovoj oblasti u nadležnosti lokalnih samouprava.

Odgovor: Pitanje koje se odnosi na naknade za zaštitu i unaprjeđivanje životne sredine će biti razmatrano tokom dalje izrade Zakona i njegovog usaglašavanja sa nadležnim institucijama, između ostalog i sa predstavnicima Ministarstva finansija.

Što se tiče druge primjedbe, ukazujemo da se ista ne prihvata jer je pitanje pristupa informacijama već uređeno ovim Zakonom. Takođe nacrtom Zakona je utvrđeno donošenje podzakonskog akta kojim će se urediti bliža sadržina, način vođenja i održavanje informacionog sistema, način sakupljanja podataka, kao i sadržina podataka o kojima se redovno i obavezno obavještava javnost. Takođe je članom 65 ovog Zakona utvrđeno da su svi subjekti zaštite životne sredine, između ostalog i jedinice lokalne samouprave, dužne da na zahtjev Agencije dostavljaju podatke i informacije za potrebe vođenja informacionog sistema.

GLAVNI GRAD – PODGORICA

Predlažemo da se odredba člana 13 kojom se definiše nadležnost lokalnih samouprava promijeni tako da glasi: „Lokalne samouprave vrše poslove koji se odnose na **sprovođenje** politike i uspostavljanje sistema zaštite i unaprjeđenja životne sredine na svojoj teritoriji, predlaganje i sprovođenje mjera, izradu i praćenje implementacije planova, odobrenih programa i projekata iz

oblasti zaštite životne sredine i druge poslove u skladu sa propisima iz nadležnosti lokalne samouprave.“

Odgovor: Prihvata se.

Predlažemo da se dio odredbi člana 38 izmijeni tako da tačke 3 i 4 glase: „3) pregled stanja pojedinih segmenata životne sredine za teritoriju lokalne samouprave; 4) kratkoročne i dugoročne ciljeve kroz viziju budućeg razvoja. Takođe, smatramo da bi bilo svrsishodno unijeti odredbu, kao stav 2 kojom se u postupku donošenja plana nadležni organ obavezuje na organizovanje javne rasprave u trajanju od najmanje 15 dana ili takvu odredbu unijeti u član 74., a isto bi se moglo primjeniti kao model i kod strateških dokumenata iz čl. 32, 33, 34.

Odgovor: Primjedba koja se odnosi na organizovanje javne rasprave se djelimično prihvata. Naime u članu 74 stav 1 biće dodata nova alineja kojom će se propisati da su nadležni organi za poslove zaštite životne sredine dužni da blagovremeno obavještavaju javnost i zainteresovanu javnost o postupcima odlučivanja u pitanjima životne sredine koji se odnose na donošenje dokumenata (što podrazumjeva planove, programme i dr. iz oblasti životne sredine).

U svom mišljenju poseban akcenat dajemo na odjeljak finansiranja uz preporuku da se razmotre ponuđena rješenja. U tom smislu smatramo da navode člana 77 treba preformulisati i precizirati, jer ukoliko bi se prihvatilo ovo rješenje to bi značilo da cjelokupna „namjenska sredstva za životnu sredinu“ koja su predmetom raspolaganja lokalnih samouprava treba uplaćivati u državni budžet (veza član 82, stav 1), što je neprihvatljivo.

Odgovor: Prihvata se.

Dalje, sagledavanjem ponuđenih rješenja finansiranja u oblasti zaštite životne sredine (čl. 77-83) smatramo da ista mogu biti unaprijeđena tako što će se omogućiti da dijelom, prihodi po principu „zagađivač plaća“, budu uvršteni i u budžete lokalnih samouprava i/ili da se shodno članu 83 preciziraju naknade lokalnih samouprava, kako bi navedeni član uopšte bio primjenjiv. U tu svrhu predlažemo da se u članu 80, nakon stava 2, doda novi stav koji glasi: „Sredstva ostvarena od naknade iz stava 1 ovog člana u visini od 60% prihod su državnog budžeta, a u visini od 40% prihod su budžeta jedinice lokalne samouprave na čijoj se teritoriji zagađivač nalazi.“

Za član 83 predlažemo da se promijeni naslov tako da glasi: naknade za zaštitu i unapređenje životne sredine jedinica lokalne samouprave. Dalje, odredbe navedenog člana treba izmijeniti tako da glase:

„Jedinica lokalne samouprave može iz okvira svojih prava i dužnosti propisati naknadu za zaštitu i unapređenje životne sredine.

Naknadu iz stava 1 ovog člana svojim aktom propisuje skupština jedinice lokalne samouprave.

Naknada iz stava 1 ovog člana propisuje se po osnovu korišćenja stambenih i poslovnih zgrada, stanova i poslovnih prostorija za obavljanje poslovne djelatnosti, kao i za korišćenje zemljišta za obavljanje redovne djelatnosti (u daljem tekstu nepokretnost).

Obavezu plaćanja naknade po osnovu iz stava 3 tačka 1 ovog člana su imaoi prava svojine na nepokretnosti, odnosno zakupci ako se nepokretnosti koriste po osnovu prava zakupa, a visina naknade se određuje prema površini nepokretnosti i plaća se mjesečno do iznosa koji ne može biti veći od iznosa propisanog u skladu sa ovim zakonom.

Bliže kriterijume za utvrđivanje naknade iz stava 1 ovog člana, kao i najviši iznos naknade propisuje Vlada.

Aktom iz stava 2 ovog člana jedinica lokalne samouprave utvrđuje visinu, rokove, obveznike, način plaćanja naknade i olakšice za plaćanje određene kategorije obveznika.“

Stav 3 predloženog člana ostaje nepromijenjen.

Rješenja po pitanju finansiranja u ovoj oblasti moguće je razmotriti i prema modelu „Eko fonda definisanom u ranijem zakonskom dokumentu, a u skladu sa iskustvima drugih država koje u svom sistemu koriste ovaj instrument upravljanja i funkcionisanja.

Odgovor: Kao što je već gore iznijeto pitanje koje se odnosi na naknade za zaštitu i unaprjeđivanje životne sredine će biti razmatrano tokom dalje izrade Zakona i njegovog usaglašavanja sa nadležnim institucijama, između ostalog i sa predstavnicima Ministarstva finansija.

U daljem tekstu dajemo sljedeće pojedinačne primjedbe:

- U odredbi člana 3, tačka 2, treba još jednom razmotriti upotrebljeni termin „ekološke stabilnosti“, kao i navod u tački 5, koja glasi: „zaštita i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti pejzaža“, naročito što termin pejzaž nije definisan u značenju izraza, tako da se čini da se ovdje mislilo na termin „predio“. U stavu 2 ovog člana, iza riječi principa, treba brisati riječi „zaštite životne sredine“.

Odgovor: Prihvata se.

- Navode člana 4, tačka 4, stav 3, treba izmijeniti u smislu upotrebe termina „ekološki udesi“, dok treći stav, navedene tačke, treba preformulisati. U tački 9 kojom je definisan princip predostrožnosti treba razmotiti upotrijebljeni termin „preventivne“, obzirom da se predhodni princip bavi prevencijom (tačka 8).

Odgovor: Prihvata se.

- Zbog lakšeg snalaženja, značenje izraza bi trebalo poredati po abecednom redu. Iz istih razloga potrebno je promijeniti redosljed riječi u naslovu poglavlja III, tako da glasi „Zaštita segmenata...“.

Odgovor: Prihvata se.

- Predviđena strateška dokumenta treba izjednačiti u dijelu razrade tako da se istom obuhvati i definisanje postupka njihovog donošenja ili dalje razrade kroz donošenje podzakonskih akata (čl. 32, 33, 34). Naslov člana 35 treba dopuniti tako što će se iza riječi „dezertifikacija“ dodati riječ „zemljišta“.

Odgovor: Ne prihvata se iz razloga što za donošenje strateških dokumenata nije obavezna njihova razrada kroz donošenje podzakonskih akata. Takođe radi se o pojedinačnim dokumentima kroz koja imaju svoj sadržaj.

- Članom 58 u stavu 1 precizirano je da jedinica lokalne samouprave može organizovati monitoring životne sredine „uz predhodno pribavljeno mišljenje Agencije“ što smatramo nepotrebnim, jer u proceduri realizacije opisanog posla može predstavljati administrativnu prepreku, istovremeno predstavljajući upitnost nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine da razmatra djelatnosti lokalnih samouprava. U prilog navedenom, podsjećamo da je od strane Vlade utvrđena nacionalna lista indikatora, da je dostupan Program nacionalnog monitoringa, te da je nedvosmisleno jednostavno utvrditi ciljne tačke monitoringa pri tom izbjegavajući preklapanje i odstupanje od zakonom definisanih standarda.

Odgovor: Primjedba će biti dodatno razmatrana i usaglašavana tokom dalje izrade Zakona.

- Isto tako, smatramo da navode u stavu 1, alineja 8, člana 85 treba izostaviti iz dokumenta jer nema svoju osnovanost.

Odgovor: Prihvata se.

OPŠTINA HERCEG NOVI

Uvidom u Nacrt Zakona o zaštiti životne sredine, utvrdili smo da je nejasan i sporan član 61, na osnovu koga su lokalne samouprave u obavezi da sačinjavaju Izvještaj o stanju životne sredine za period od četiri godine. Dalje se navodi da Izvještaj treba da sadrži odgovarajuće podatke saglasno Nacionalnoj listi indikatora (Uredba o Nacionalnoj listi indikatora zaštite živone sredine ("Sl.list CG, br. 48/08). Nadležnost Agencije za zaštitu životne sredine je sprovođenje monitoringa u skladu sa Nacionalnom listom indikatora. Lokalne samouprave do sada nisu sprovođile monitoring i nemaju sredstva za sprovođenje istog.

Član 86 tačka 8 definiše da ekološka inspekcija kontroliše da li lokalne samouprave prave Izvještaj o stanju životne sredine na propisan način. To je problem, jer lokalne samouprave ne rade monitoring, nemaju podatke, a nemaju ni multidisciplinarni tim kao Agencija, da obradi Informaciju.

Odgovor: Djelimično se prihvata. Odredba će biti preformulisana u smislu da se Izvještaj sačinjava na osnovu svih raspoloživih podataka, odnosno podataka dobijenih kao rezultat sprovođenja nacionalnog monitoringa i lokalnog monitoringa, ukoliko ga jedinica lokalne samouprave sprovodi. Naime, shodno članu 58 nacrta teksta Zakona, jedinica lokalne samouprave **može** u skladu sa zakonom organizovati monitoring životne sredine na svojoj teritoriji, uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije.

OPŠTINA KOTOR

Primjedba se odnosila na član 83 stav 1 Nacrta zakona u smislu da navedenu odredu dodatno treba izanalizirati i preciznije propisati koji su to slučajevi u kojima jedinica lokalne samouprave može propisati naknadu i pod kojim uslovima.

Odgovor: Kao što je već gore iznijeto pitanje koje se odnosi na naknade za zaštitu i unaprjeđivanje životne sredine će biti razmatrano tokom dalje izrade Zakona i njegovog usaglašavanja sa nadležnim institucijama, između ostalog i sa predstavnicima Ministarstva finansija.

Dalje, primjedba se odnosila na član 90 Nacrt zakona da isti nije u skladu sa odredbom člana 24 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima (Službeni list br. 32/14).

Odgovor: Primjedba se ne prihvata jer je član 90 u skladu sa odredbom člana 24 Zakona o prekršajima. Naime, odredbama člana 24 propisano je da se novčana kazna može se propisati u rasponu ili u određenom iznosu. Dakle, Nacrtom zakona o životnoj sredini kazne su propisane u rasponu, s tim što taj raspon nije ispod utvrđenog minimuma niti prelazi utvrđeni maksimum.

Što se tiče primjedbe da termin odgovorno lice nije jasan ukazujemo da se misli na odgovorno lice u pravnom licu, što je i propisano odredbom člana 90 stav 2: „Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 4.000 eura”.

OPŠTINA PLJEVLJA

Uvesti novi član – Status ugrožene životne sredine koji glasi:

Vlada utvrđuje kriterijume za određivanje statusa ugrožene životne sredine i za utvrđivanje prioriteta za sanaciju i remedijaciju. Na osnovu kriterijuma iz stava 1 ovog člana status ugrožene životne sredine i prioritete za sanaciju i remedijaciju za područje od značaja za Crnu Goru određuje Ministarstvo, uz pribavljeno mišljenje drugih nadležnih organa, a za područje od lokalnog značaja određuje jedinica lokalne samouprave. Jedinica lokalne samouprave je dužna pribaviti saglasnost

Ministarstva na predlog akta kojim se određuje status ugrožene životne sredine i prioriteta za sanaciju i remedijaciju za područje od lokalnog značaja.

Član 83- Naknada jedinica lokalne samouprave je neprimjenjiv i neophodno ga je taksativno razraditi kao član 80 (eko naknade koje pripadaju Državi). Taksativno nabrojati koje su to specifičnosti na teritoriji jedinice lokalne samouprave sa statusom ugrožene životne sredine (područje opštine Pljevlja) na osnovu kojih se može propisati naknada.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. Novi član će biti definisan i usklađen sa posebnim propisima. Što se tiče druge primjedbe ukazujemo da će isto biti razmatrano tokom dalje izrade Zakona i njegovog usaglašavanja sa nadležnim institucijama, između ostalog i sa predstavnicima Ministarstva finansija.

DOO „CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA“

Primjedba: Program nacionalnog monitoringa mora biti jedinstven za sve elemente životne sredine, koji se navode u članu 55. Međutim postavljeni "koncept jedinstvenog sistema nacionalnog monitoringa se narušava kompromisima kojima se Agenciji izuzimaju nadležnosti kako za definisanje (kreiranje)- pojedinih programa, pa čak i učešće u istom, tako i za organizovanje ili učešće u organizovanju određenih monitoring programa. Na taj način dovodi se u pitanje i koncept kvaliteta i uvođenja referentnih laboratorija za realizaciju monitoring pojedinih segmenata životne sredine.

Ministarstvo nadležno za životnu sredinu i Agencija za životnu sredinu nadležni su za jedinstveni informacioni sistem životne sredine, koji vodi Agencija. Iz tog razloga moraju se uskladiti rješenja i u drugim zakonima sa rješenjima u Nacrtu zakona o životnoj sredini za neposredno sprovođenje nacionalnog monitoringa prihvađen je sistem nacionalnih referentnih laboratorija, koje određuje Agencija, što je zbog racionalizacije troškova i koncentracije skupe opreme i stručnih kadrova pravilno rješenje pa bi bilo logično to primjeniti kao jedinstven pristup na svim elementima nacionalnog monitoringa. Ukoliko organ uprave sprovodi neke od aktivnosti kao "nacionalna referentna laboratorija" za pojedinu oblast, onda mora ispunjavati iste opšte i posebne uslove u skladu sa posebnim propisom jednako kao što to važi za nacionalne referentne laboratorije, koji nemaju status organa uprave.

Eventualna "privilegovanost" organa uprave po pitanju (ne)ispunjavanja opštih i posebnih uslova i utvrđenih standarda koji bi važili samo za „nacionalne referentne laboratorije“ koji nisu organi uprave mogla bi bitno narušiti cjelovitost nacionalnog monitoringa i negativno uticati na stručnost i kvalitet monitoringa u pojedinoj oblasti životne sredine. Takođe, mišljenja smo da je izvještavanje prema EEA koje reguliše evropska Uredba: REGULATION (EC) No 401/2009 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 23 April 2009 on the European Environment Agency and the European Environment Information and Observation Network (pogotovo odredbe člana 4 ove Uredbe) trebalo detaljnije i preciznije urediti ovim nacrtom (iako se navodi da će se to urediti kasnije posebnim propisima).

Odgovor: Pitanje monitoringa pojedinih segmenata životne sredine je već uređeno pojedinačnim zakonima kojima je definisana nadležnost, kao i obavljanje poslova monitoringa. Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave takođe su utvrđene nadležnosti organa državne uprave. Primjedba koja se odnosi na izvještavanje prema EEA koje reguliše evropska Uredba da bi trebalo

detaljnije i preciznije urediti ovim nacrtom, ukazujemo da će ovo pitanje biti detaljno razrađeno kroz podzakonski akt.

INSTITUT ZA RAZVOJ I ISTRAŽIVANJA U OBLASTI ZAŠTITE NA RADU

Dostavljena je jedna primjedba. Primjedba se odnosila na neprepoznavanje monitoringa erozije zemljišta i erozije plaža, te da bi isto trebalo da bude predmet monitoringa. Na osnovu tih podataka bi se kasnije mogla izraditi kvalitetna dokumentacija u pogledu upravljanja obalnim prostornim resursima.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Imajući u vidu praksu drugih zemalja monitoring erozije zemljišta i erozije plaža nije predmet nacionalnog monitoringa. U svakom slučaju saglasni smo da navedeno treba da bude predmet praćenja erozije zemljišta i erozije plaža na nivou dokumenata ili projekata (u cilju dobijanja relevantnih podataka).

NVO GREEN HOME

NVO Green Home je analizirala predložene odredbe ovog krovnog zakonodavnog dokumenta kojim se uređuju principi, mjere i instrumenti zaštite životne sredine, pristup informacijama, učešće javnosti, finansiranje i druga pitanja od značaja za životnu sredinu.

Kada je riječ o transponovanju evropske pravne tekovine Zakon o životnoj sredini je prenio veći dio odredbi koje se tiču zaštite životne sredine, međutim vjerujemo da će proći i više godina prije nego se uspostavi njegova adekvatna primjena. Ovo prije svega zbog toga što Zakon u najvećem dijelu formalno prenosi pravila proistekla iz Direktiva i drugih međunarodnih propisa iz oblasti zaštite životne sredine, baveći se načelno i neodređeno mehanizmima sprovođenja i kažnjavanja u slučaju neispunjavanja zakonom predviđenih obaveza.

Zakon previše ostavlja prostora za regulisanje mehanizama zaštite kroz podzakonska akta, pri čemu Ministarstvo održivog razvoja i turizma treba tek pristupiti njihovoj izradi, a suviše generalizovane odredbe Zakona ne daju baš previše smjernica u kom pravcu će se oni razvijati. Tako npr. kada je riječ o utvrđivanju tehničkih standarda i drugim instrumentima za zaštitu životne sredine, osim njihovog nabrojanja jedva da se načelno uređuju u tekstu Zakona.

Odgovor: U skladu sa Pravno-tehničkim pravilima za izradu propisa zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera već je to predmet podzakonskog akta. Jasnim razgraničenjem ovih normi postiže se da zakon bude skladna, jedinstvena, sažeta, logična i povezana cjelina i izbjegavaju njegove česte izmjene i dopune. Podzakonskim aktom se bliže i detaljnije razrađuju pojedina pitanja utvrđena zakonom.

Pitanja vezana za zagađenja uzrokovana od strane nepoznatih lica se skromno spominju u dijelu naplate iz eko naknada, iako je ovo jedan od najčešćih uzroka šteta u životnoj sredini i djela koja prolaze nekažnjeno i na kraju bez adekvatnih sanacija. Monitoring obezbjeđuje i dalje sam zagađivač na svojim postrojenjima i sličnim zahvatima, i teško da možemo očekivati takav stepen odgovornosti da će lice adekvatno prijavljivati zagađenja i samoinicijativno potraživati kažnjavanje za prekoračenja koja ostvari.

Odgovor: Zagađivač dostavlja podatke o sprovedenom monitoringu Agenciji za zaštitu životne sredine, a takođe ekološka inspekcija u okviru ovlašćenja utvrđenih ovom Zakonom kontroliše da li zagađivač sprovodi monitoring u skladu sa Zakonom, kao i da naredi zagađivaču obavljanje monitoringa i dostavljanje podataka utvrđenih monitoringom nadležnim organima, u skladu sa Zakonom.

Ono što je dodatno očigledno, je da se prilikom izrade zakona isuviše vodilo interesa da se minimiziraju administrativni i drugi troškovi, što nikako ne bi smjelo ići na uštrb adekvatnoj pravnoj zaštiti životne sredine. Ovo je slučaj sa organizovanjem monitoringa na nivou lokalnih samouprava koje po prijedlogu Zakona mogu ali i ne moraju sprovođiti monitoring. Polazeći iz prethodnih iskustava, teško da će se neka opština odlučiti da prati stanje nečega za što nije obavezna po zakonu, pogotovo ako joj to pitanje nije od prioritarnog interesa.

Odgovor: U cilju optimizacije troškova monitoringa, imajući u vidu veličinu teritorije kao i broj stanovnika Crne Gore, a sve u skladu sa pravnom tekovinom EU, išlo se na rješenje da se opštinama ostavi mogućnost diskrecionog prava da shodno njihovim budžetskim sredstvima, kao i potrebama za dodatne analize pojedinih segmenata sprovode lokalni monitoring.

Takođe smatramo da je Nacrtom zakona, novoustanovljeni rok od četiri godine za period izrade izvještaja o životnoj sredini nedopustivo veliki i da godišnja informacija o nacionalnom stanju životne sredine nije dovoljna. Na nivou lokalnih samouprava obaveza godišnjeg izvještavanja se isključuje, čime se uskraćuje kratkoročniji uvid javnosti o promjeni kvaliteta i kvantiteta životne sredine, emisije zagađujućih materija i korišćenja prirodnih resursa i sl.

Odgovor: Informacija o stanju životne sredine sadrži detaljne podatke o rezultatima sprovedenog monitoringa na godišnjem nivou. Na osnovu svih raspoloživih podataka za period od četiri godine, priprema se Izvještaj o stanju životne sredine na osnovu Nacionalne liste indikatora, koji sadrži predlog mjera sa akcionim planom za unapređenje stanja životne sredine. Na ovaj način je obezbjeđeno adekvatno i sveobuhvatno izvještavanje o stanju životne sredine u skladu sa pozitivnom evropskom praksom. Ukazujemo da je odredba koja se odnosi na obavezu izrade izvještaja o stanju životne sredine za period od četiri godine bila propisana i u važećem Zakonu.

Nacrt Zakona mora hrabrije i direktnije da predloži rješenja za povraćaj investicija u životnu sredinu, ustanovljavanje eko fonda u praksi i namjensko trošenje sredstava iz ovog fonda za preventivno djelovanje, sprečavanje, smanjivanje negativnih uticaja i revitalizaciju prirodnih resursa. Pri tom treba izbjeći taksativno nabrojavanje zagađenja po principu „zagađivač plaća“ obzirom da su mnoga ostala van regulisanja npr. Ispuštanje zagađujućih materija u vodu, ispuštanje zagađujućih materija u zemljište, uništavanje staništa, vrsta i sl.

Odgovor: Navedena pitanja su uređena posebnim zakonima.

Interesantno je da je Nacrt Zakona po prvi put prepoznao i time dao važno mjesto obavezama koje su generisane iz međunarodnih ugovora kao što su izvještavanje i realizacija akcionih planova koji proističu iz njih, ali i niza nacionalnih strateških dokumenata kao što su: Nacionalna strategija o klimatskim promjenama, Strategija niskokarbonskog razvoja, Nacionalni plan adaptacije na klimatske promjene i druge. Prijedlog Zakona prepoznaje prioritarnne ciljeve, mjere i smjernice za zaštitu životne sredine, mjere za integralno upravljanje iz ovih dokumenata, za koje se smo mišljenja da je potrebno otići korak dalje i načelno urediti/dati osnov za mehanizam integralnog sprovođenja obaveza. Zakon takođe mora dati odgovor na pitanje na koji način se uređuje (preventivna) zaštita i kaznene odredbe u slučaju kršenja ciljeva i mjera propisanih u pobrojanim strateškim dokumentima a koje su predmet člana 29. Nacrta Zakona i niza članova koji slijede.

Odgovor: Navedena pitanja su definisana posebnim zakonima.

Među dobrim rješenjima se našao novoustanovljeni institut nacionalne mreže za monitoring koja podrazumijeva da sve stručne laboratorije koje ispunjavaju opšte i posebne uslove propisane

zakonom mogu obavljati određene vrste monitoringa. Na taj način se otvorilo konkurentno tržište sa više referentnih laboratorija koje će biti u mogućnosti da se dokažu kvalitetnom ponudom a Crna Gora dobije valjanije podatke o životnoj sredini.

Takodje izdvojeni su i definisani poslovi samo pojedinih inspekcija, iako se pitanja životne sredine tiču i raspoređuju na više različitih inspekcija kao što je npr. inspekcija za zaštitu prostora, vodoprivredna, rudarska i sl. U daljem nema definisanih kaznenih odredbi za propušteni ili neadekvatni inspeksijski nadzor, kao upravni i upravljački nadzor teritorijalnom jedinicom koji mora biti pozvan na odgovornost i radnje propuštanja kontrole i preventivnog djelovanja u cilju sprečavanje zagađenja.

Odgovor: Navedena pitanja su definisana posebnim zakonima.

Zakon takođe ne prepoznaje niti priznaje analize referentnih laboratorija koje su akreditovane u zemljama EU a ne i u Crnoj Gori, čime se za ključne ekotoksikološke analize stvara monopol i nemogućnost adekvatnog kontrolisanja i pravno prihvatljive određene analize.

Odgovor: Što se tiče konstatacije da Zakon takođe ne prepoznaje niti priznaje analize referentnih laboratorija koje su akreditovane u zemljama EU a ne i u Crnoj Gori ukazujemo da se pitanje priznavanja akreditacije uređuje Zakonom o akreditaciji („Sl.list br. 54/09).

Gđa ANA MIŠUROVIĆ, spec.toks.hem

Primjedbe na Nacrt zakona su dostavljene u track-changes. Primjedbe koja se odnosi na član 6 – značenje izraza će biti predmet dodatnog usaglašavanja sa Sekretarijatom za zakonodavstvo.

Primjedbe koje se odnose na član 12,17, 18,22, 25, 27 i 37 de u načelu prihvataju i takođe će biti predmet dodatnog usaglašavanja sa Sekretarijatom za zakonodavstvo.

Primjedba koja se odnosi na član 39 a kojom se predlaže formiranje EKO fonda za finansiranje projekata za zaštitu i unapređenje životne sredine ukazujemo da će formiranje ove institucije biti predmet razmatranja i dodatnog usklađivanja sa predstavnicima Ministarstva finansija.

Što se tiče primjedbe koja se odnosi na član 44 – ekološki znak ukazujemo da se misli na eco-label shodno Regulation (EC) No 66/2010 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the EU Ecolabel.

Primjedba koja se odnosi na član 47 i 49 se ne prihvata, iz razloga što mora biti predmet uređivanja ovog zakona a ne carinskog, iako će se naći na carinskoj kontrolnoj listi.

Primjedba koja se odnosi na član 48 se ne prihvata jer su navedene konvencije u nadležnosti drugih ministarstava.

Primjedba koja se odnosi na član 50 ne prihvata se iz razloga jer će isto biti uređeno posebnim propisom. Vezano za primjedbu koja se odnosi na korišćena putnička vozila ukazujemo na nadležnost Ministarstva saobraćaja u ovih oblasti kao i na činjenicu da se članom 50 prenosi Direktiva 1999/94/EC o emisijama ugljen dioksida iz novih putničkih vozila.

Vezano za primjedbu na član 51 ukazujemo na činjenicu da je stavom 2 ovog člana propisano da „Geološko skladištenje ugljendioksida nije dozvoljeno na teritoriji Crne Gore, u njenim teritorijalnim vodama i isključivoj ekonomskoj zoni“.

Primjedba na član 53 ne prihvata se iz razloga jer se radi o zahtjevu EU legislative i odnosi se na termo-energetske objekate sa izlaznom snagom od 300 MW.

Primjedba na član 54 ne stoji jer se posebno vode inventar zagađujućih materija u vazduh i inventar GHG gasova.

Primjedba koja se odnosi na član 55 da svi programi monitoring životne sredine moraju biti u Ministarstvu i Agenciji, kao i da vode kao jedan od najvažnijih segmenata životne sredine moraju biti u nadležnosti ovog Ministarstva i Agencije, ukazujemo da je pitanje nadležnosti pojedinih organa državne uprave uređeno Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave. Takođe je pitanje poslova monitoringa uređeno posebnim zakonima za pojedine segmente životne sredine, što je i utvrđeno članom 56 ovog zakona.

Primjedba koja se odnosi na član 57 da bi izvještavanje o stanju životne sredine trebalo dostavljati kvartalno zbog informisanosti stanovništva, se ne prihvata jer se Informacija o stanju životne sredine Crne Gore priprema na osnovu programa monitoringa životne sredine koji se takođe radi na godišnjem nivou.

Što se tiče primjedbe koja se odnosi na član 60 da bi Izvještaj o stanju životne sredine trebalo pripremati mjesečno ili kvartalno, a ne na četiri godine kako je to predviđeno zakonom ukazujemo da je utvrđena obaveza sačinjavanja godišnjih informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori, koja daje relevantne podatke o ukupnom stanju životne sredini za određeni vremenski period.

Primjedba za član 61 da bi i Izvještaje o stanju životne sredine jedinica lokalnih samouprava trebalo donositi na godišnjem nivou se ne prihvata, jer isti prate period donošenja nacionalnog Izvjestaja o stanju životne sredine.

Sugestija za član 80 da treba u ekonaknade uvrstiti i naknade po principu „korisnik plaća“, ukazujemo da su iste utvrđene posebnim propisima za pojedine segmente životne sredine.

Primjedba koja se odnosi na član 86 – prava i obaveze ekološkog inspektora ukazujemo da će ista biti predmet razmatranja sa Uprave za inspekcijske poslove i Uprave carina. Što se tiče primjedbe koja se odnosi na član 88 i 89 ukazujemo da su nadležnosti geološkog i tržišnog inspektora utvrđena drugim zakonima.

JELENA KNEŽEVIĆ, RUKOVODILAC ODELJENJE ZA PODRŠKU NACIONALNOM SAVJETU ZA ODRŽIVI RAZVOJ, RUKOVODILAC

Primjedbe na Nacrt zakona su dostavljene u track-changesu i odnosile su se na član 17, 30, 32 i 35, koje se u načelu prihvataju, i biće predmet dodatnog usklađivanja sa Sekretarijatom za zakonodavstvo.

GDIN HARIS KRUPA

1. U čl. 1 u stavu 1 umjesto riječi: "*Ovim zakonom uređuju se..... itd*, treba da stoji : **Zakonom o životnoj sredini (u daljem tekstu Zakon)** uređuju se..... i dalji tekst kako stoji. Obrazloženje primjedbe: Ovaj Zakon predstavlja krovni zakon u oblasti životne sredine i kada ga na ovaj način definišete u njegovom prvom članu i u ostalim članovima zakona ga pišete velikim početnim slovom jasno ga definišete i to se mora ispraviti u svim članovima ovog zakona kada želite da se pozovete na njega. Na ovaj način je lakši i za čitanje i tumačenje, kao i na razdvajanje od drugih zakona koji se pominju u Zakonu o živ.sredini. To znači da se on mora pisati u svim svojim članovima početnim velikim slovom.

Odgovor: Ne prihvata se. Odredba je napisana u skladu sa Pravno-tehničkim pravilima za izradu propisa.

2. U čl.1 u stavu 2 umjesto riječi: "uravnotežen odnos privrednog razvoja i životne sredine" treba da stoji: "uravnotežen odnos održivog razvoja i životne sredine" Obrazloženje: zato što smatram da je riječ privrednog razvoja u ovom dijelu definicije nedovoljna i ograničena samo na privredu, jer recimo ako kažemo ekonomski razvoj, on može da egzistira a da nemate privredni razvoj. Da pojasnim do ekonomskog razvoja možete doći kroz razvoj recimo turizma i poljoprivrede a da se privreda manje razvija (odnosno manje utiče na životnu sredinu). Zato je adekvatna riječ **održivog razvoja** (jer u sebi objedinjuje sve vrste razvoja na održivi način). Dalje ako ostane ovako napisano, onda se mora definisati uravnoteženje i ekonomskog razvoja i životne sredine i drugih mnogih razvojnih komponenti i različitih razvoja.

Odgovor: Ne prihvata se. Održivi razvoj podrazumjeva tri komponente (socio komponentu, ekonomski razvoj i životnu sredinu).

3. U čl.2 stavu 1 zadnji dio rečenice je diskutabilan a glasi " kao osnovni uslov zdravog i održivog razvoja". Moja primjedba se odnosi na riječ: zdravog. Ovu riječ treba brisati, bez velikog pojašnjavanja zašto, jer ne postoji nezdravi razvoj, ali kad ga ovako napišete on egzistira. Kraj ove rečenice treba da glasi: "**kao osnovni uslov održivog razvoja**". To je po meni sasvim dovoljno i sveobuhvatno i ne pravi nikakve nedoumice niti pojašnjavanja.

Odgovor:Prihvata se.

4. U čl.2 stavu 2 poslije riječi "čine mjere, uslovi i ...", treba da stoji "**čine Odluke,mjere,uslovi i instrumenti za**". Znači da treba ubaciti **riječ Odluke** koja sama iz svoje definicije Integralnog sistema zaštite životne sredine daje ovde ovoj definiciji puni smisao. Prosto se ne smije izostaviti, jer daje puno značenje.

Odgovor:Ne prihvata se iz razloga što odluka podrazumjeva način realizacije mjera, uslova i instrumenata.

5. Takođe u **alineji 2 stava 2** zamjenio bih riječi *kontrolu i smanjivanje po redosljedu* iz mnogo razloga pa umjesto: "*sprječavanje,kontrolu,smanjivanje i sanaciju...*" da glasi: "**sprječavanje,smanjivanje,kontrolu i sanacijuitd**" Jasno je zašto tražim ovu ispravku jer je logičnije da poslije sprečavanje ide riječ smanjivanje, pa riječ kontrola. Za mene lično kontrola treba da stoji poslije sprječavanja i smanjivanja sa svim svojim efektima i dejstvom.

Odgovor:Ne prihvata se. Odredba treba da glasi kontrolu, sprječavanje, smanjivanje i sanaciju.

6. U čl.4 tačku 7) preformulisao bih iz njenog naziva *Obavezno osiguranje* u **Princip obaveznog osiguranja**. Objašnjenje zašto: U prvom stavu ovog člana nabrajaju se pod tačkama: 13 Principa i svaka ova tačka objašnjava pojedine Principe. Jedino tačka 7 se ne naziva Principom. Skoro da ne postoji niti jedan razlog da se ona ne može podvesti pod riječ Princip i treba da glasi kako sam naprijed u tekstu pojasnio: **Princip obaveznog osiguranja**.

Odgovor:Prihvata se.

7. U čl.4 tački 9 *Princip predostrožnosti* u **stavu 3** zamjenio bih redosled riječi da umjesto "*štetnog i trajno štetnog uticaja na životnu sredinu*" treba da glasi "**Trajno štetnog i štetnog uticaja...**". Moja primjedba je jasna iz razloga što ovdje u ovom kontekstu se mora staviti riječ trajnog u prvi plan, odnosno kada se cijela rečenica iznova pročita ona na ovakav način ima puni smisao, odnosno treba obustaviti zahvat prije svega sa trajnog štetnog uticaja pa tek onda štetnog.

Odgovor: Ne prihvata se. Princip predostrožnosti se prvo primjenjuje kod štetnog uticaja, kako bi se minimizirali negativni uticaji, pa tek onda trajno štetnog uticaja.

8. U čl.4 tački 12 Princip pristupa informacijama i učešća javnosti u **stavu 2 "Podaci o stanju životne sredine su javni"** treba da stoji: "**Podaci o procesu donošenja odluka i o stanju životne sredine su javni**" Jasna je moja primjedba da se moraju ubaciti riječi: **o procesu donošenja odluka**, jer je ovaj Zakon ponajviše donio izmjena iz ove oblasti.

Odgovor:Ne prihvata se. Procedura donošenja odluka ne čine samo podaci , već isto podrazumijeva proceduru propisanu posebnim zakonima.

9. U čl.5 u stavu 1 poslije riječi: "*posebnim zakonima kojima se...*" treba dodati riječi "**i propisima**" pa navedeni stav treba da glasi: "**Zaštita životne sredine i održivi razvoj uređuju se ovim Zakonom, posebnim zakonima i propisima kojima se uređuju pojedini segmenti životne sredine i to:**" Uz ovu primjedbu treba obratiti pažnju kako izgleda tekst kada se riječ Zakon napiše velikim slovom, a zatim ostali zakoni napisani malim slovom takođe imaju svoje značenje, svoj kontekst i značaj. Ovo ponavljam zbog moje prve primjedbe u tački 1. Riječ propis se mora ubaciti u osnovni tekst i zbog člana 46 ovog Zakona, pa Vas molim kad pročitate ovu primjedbu, da pažljivo pročitate i ovaj član.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata se, jer je isto uređeno pravno tehničkim pravilima.

10. U članovima Zakona 7 i 8 opisani su Subjekti zaštite životne sredine i opisane su njihove obaveze i njihove nadležnosti u članovima 9 do čl.14. **Moje primjedbe i pitanja na ovaj dio Zakona su slijedeće:**

- nejasno je zašto su precizirane samo obaveze pravnih i fizičkih lica a ostale nisu, kao i pojedine nadležnosti a takođe nadležnosti ostalih subjekata nisu.

- moja osnovna primjedba da ni jednim članom Zakona iz ovog poglavlja **nisu opisani građani i udruženja građana kao subjekti zaštite životne sredine**. Ovo pitam sa potpunim pravom jer su ovim Zakonom građaninu data veća prava i mogućnosti u procesu praćenja stanja životne sredine. Zato se poslije člana 14 mora dodati član Zakona 15 koji treba da ima naslov ili nadnaslov: **Građani i udruženja građana** i u njemu moraju biti opisane obaveze i eventualne nadležnosti.

- ako ova primjedba eventualno ne bude prihvaćena, onda smatram da u **članu 8** se mora dodati riječ: "**Svi**" pa bi ovaj član glasio "**Svi subjekti zaštite....itd**". Ova riječ bi obuhvatila onda sve subjekte i njihova prava i obaveze.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata, iz razloga što je isto uređeno posebnim propisima.

11. U članu 9 Zakona treba promjeniti i umjesto *Obaveze pravnih i fizičkih lica*, i mora glasiti: **Obaveze domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica**. Ovu izmjenu ispraviti i u prvom stavu pomenutog člana. Takođe u alineji 4 istog člana riječ "*manje*" zamjeniti sa riječju "**ne**" i ta alineja treba da glasi "upotrebom proizvoda, procesa, tehnologija koji ne ugrožavaju životnu sredinu". Ovo smatram ispravnim jer je vrlo teško definisati šta manje ili veće ugrožava životnu sredinu. Obzirom da već postoje tehnologije koje ne ugrožavaju živ.sredinu a ipak je ovdje riječ o Zakonu, ne treba licitirati već treba napisati i institirati na riječi "**ne**".

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Kroz termin pravna i fizička lica podrazumijevaju se strana i domaća pravna lica. Ne postoje proizvodi, procesi i tehnologije koji ne utiču na životnu sredinu, uticaj uvijek postoji samo je pitanje koliki je negativni uticaj.

12. U **članu 10** poslije riječi "mjera zaštite...itd" treba dodati "i obaveza", pa bi zadnji dio ovog stava glasio "preduzimanje mjera i obaveza zaštite životne sredine u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima". Time se kroz obavljanje djelatnosti ponavlja i obaveza koja je data članom 9. Drugim riječima Zakonski se podebljava.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Sta podrazumjeva obaveze zaštite? Mjera je već obaveza.

13. U **članu 11 u prvom stavu** Smatram da je trebalo napisati **Ministarstvo održivog razvoja i turizna**, pa dalji tekst kako slijedi iz prostog razloga da iako ovi poslovi sutra mogu eventualno pripasti nekom drugom Ministarstvu ili postati zasebno Ministarstvo (koje će se samo baviti životnom sredinom), u momentu pisanja ovog Zakona i kada ste Vi iz Ministarstva održivog razvoja i turizma nosioci posla oko pripreme ovog Zakona, javne rasprave i svih ostalih aktivnosti ovo sadašnje Ministarstvo mora da egzistira u tekstu odnosno u samom Zakonu. Ovo smatram sasvim boljom definicijom, nego konstatacija Ministarstvo nadležno za poslove životne sredine, kako i stoji u tekstu.

Druga primjedba u ovom **članu 11** je ta što je vrlo nespretno opisano sa jednom preopširnom rečenicom ovo Ministarstvo i njegove aktivnosti i potrebno je ovu preglomaznu rečenicu podijeliti na najmanje dvije ili tri manje.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Odredba napisana u skladu sa pravno tehničkim pravilima.

14. U **članu 12 u prvom stavu**, greškom je izostavljen pun naziv Agencija za zaštitu životne sredine, odnosno poslije riječi „za poslove zaštite životne sredine“ dodati „Agencija za zaštitu životne sredine“ (u daljem tekstu: Agencija). Jasno je da se iz teksta sluti na šta je se mislilo ali ovom sugestijom ovo dobija puni smisao i zna se na šta se odnosi.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Odredba napisana u skladu sa pravno tehničkim pravilima.

U **članu 12 u stavu 2 alineje 3** potrebno je riječ „**predlaganje**“ nacionalne liste...itd zamjeniti sa riječju „**utvrđuje**“. Ovo iz razloga pošto je Agencija utvrdila listu indikatora zaštite životne sredine poslije jednog dužeg rada na ovim poslovima i promjenu ove riječi sa predloženom smatram adekvatnijim izrazom. Vrlo je moguće ili je izvjesno da može doći do eventualno nove dopune sa nekim novim indikatorima životne sredine, ali taj svaki novi indikator mora biti utvrđen i pojašnjen.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Agencija predlaže a Vlada utvrđuje.

15. U **članu 16 u stavu 3** predlažem brisanje riječi „**kao i**“ i da se doda riječ „**poslije**“ nakon riječi prije kako stoji u tekstu. *Odnosno sa ovom izmjenom navedeni stav bi glasio: „U toku realizacije projekta, prije i poslije njegovog izvođenja.... itd“* kako glasi nastavak teksta ovog stava. Objašnjenje: Obezbeđenje zaštite tla i zemljišta potrebno je i *poslije* izvođenja različitih radova.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

16. **Nadnaslov člana 29** koji glasi: *Dokumenti održivog razvoja i zaštite životne sredine*“ treba izmjeniti i trebao bi glasiti: **Dokumenti zaštite životne sredine i održivog razvoja**. Ovu moju primjedbu jednostavno obrazlažem da se ipak radi o Zakonu o životnoj sredini i da u samom naslovu Životna sredina bez obzira na značaj održivog razvoja mora biti u prvom planu. Tačno je i to da je ovakva formulacija postojala i u postojećem Zakonu o životnoj sredini.(što smatram nepravilnim). Kroz dalje primjedbe na ovaj Nacrt Zakona biće jasnije zašto je potrebna ova izmjena. Ako prihvatite ovu moju sugestiju, potrebno je ovu izmjenu izvršiti i u prvom stavu 29 člana Zakona.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Iako se primarno radi o strateškim dokumentima koji imaju za cilj zaštitu životne sredine, svakako je koncept ovih dokumenata daleko širi pa je iz tog razloga stavljen akcenat na termin održivi razvoj.

Takođe je potrebno u članu 29 stava 1 u alineji 5 poslije riječi „ Nacionalni plan borbe protiv dezertifikacije“ kako glasi, dodati **„sa Akcionim planom“**. Ovo smatram bitnim, jer sva Nacionalna dokumenta koja u sebi sadrže Akcioni plan moraju se tako i napisati.

Zato treba da glasi: Nacionalni plan borbe protiv dezertifikacije sa Akcionim planom.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata iz razloga jer je akcioni plan sastavni dio strategije i isto se podrazumijeva.

17. U članu 30 u njegovom nadnaslovu potrebno je dodati da je to: Nacionalna strategija održivog razvoja sa Akcionim planom. Skoro ista primjedba kao i prethodna.

Takođe smatram da je pogrešno ovu Nacionalnu strategiju zvati skraćeno Strategija kako stoji u prvom stavu. Ona jeste bitna i značajna ali nikako nije iznad ostalih Nacionalnih strategija, koje su opisane u sledećim članovima Zakona i evidentno je da one nisu dobile neka skraćenijska imena. Drugo kada je donešen postojeći Zakon o životnoj sredini (2008) država Crna Gora nije imala urađene ostale Nacionalne strategije ili su bile u fazi izrade pa je bilo moguće ovu nazvati Strategijom. Ovako sada kada postoji niz strategija koje u osnovi imaju životnu sredinu, ova strategija ne može, ponavljam uz sav značaj ovako biti tretirana u ovom Zakonu.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

Isto tako smatram da je član 31 nepotrebno izdvojen, već je njegov sadržaj bilo potrebno podvesti pod član 30. I naslov ovog člana je problematičan iz ranije iznešenih primjedbi. Dalje je potrebno u svakom stavu ovog člana pisati pun naziv navedene Nacionalne strategije, kao i u kratkom sažetku navesti osnovne mjere i aktivnosti Akcionog plana.

Nejasan je i iznešeni podatak da se ova Nacionalna strategija donosi na period od deset godina. U obrazloženju Zakonu stoji da će se nova Nacionalna strategija održivog razvoja donijeti za period od 2015-2020 g. potrebno je ispraviti jedan podatak drugim, odnosno tačniji da ispravi netačni podatak.

Odgovor: Prihvata se djelimično primjedba, jer period na koji se donosi strategija je period od šest godina.

18. U članu 35 takođe je potrebno u nadnaslovu dopisati sa Akcionim planom i treba da glasi **Nacionalni plan borbe protiv dezertifikacije sa Akcionim planom.**

Odgovor: Primjedba se ne prihvata iz razloga jer je akcioni plan sastavni dio svake strategije i isto se podrazumijeva.

19. U članu 37. u nadnaslovu umjesto „Lokalni planovi zaštite životne sredine“, treba da stoji **Lokalni plan zaštite životne sredine.** Za jednu lokalnu samoupravu potreban je jedan Lokalni plan zaštite životne sredine. Svi ostali lokalni planovi iz drugih oblasti zaštite donose se u skladu sa ostalim Nacionalnim dokumentima. Ako bi ostala ovakva formulacija, moglo bi se pogrešno zaključiti da postoji više planova.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

Takođe je potrebno u stavu dva člana 37 poslije riječi na lokalnom nivou dodati: „u skladu sa nacionalnim dokumentima zaštite životne sredine i održivog razvoja“. Pa bi navedeni stav glasio:

Planom se uspostavljaju ciljevi i zadaci od značaja za zaštitu životne sredine i održivi razvoj na lokalnom nivou u skladu sa nacionalnim dokumentima zaštite životne sredine i održivog razvoja“. Ovo je potrebno definisati na ovaj način pošto u novom Zakonu izostaje Nacionalni program zaštite životne sredine. Logično je da kad on postoji lakše je uraditi Lokalni plan. Uz ovu

moju primjedbu postavljam i pitanje zašto izostaje u ovom Zakonu Nacionalni program zaštite životne sredine?

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. Nacrtom nije predviđeno donošenje nacionalnog programa zaštite životne sredine iz razloga što je ovim zakonom predviđeno donošenje značajnog broja strateških dokumenata sa akcionim planovima, kao i informacija i izvještaja o stanju životne sredine.

20. U članu 38 u stavu dva treba razmotriti podatak da se Plan donosi na period od četiri godine? Ovo iz razloga da se sve naprijed pobrojane strategije donose na periode od 6 do 10 godina. Smatram da ovaj Lokalni plan mora pratiti svoju usklađenost sa Nacionalnom strategijom održivog razvoja sa Akcionim planom. Kada se isprecizira na koji period će se donjeti Nacionalna strategija na toliki period treba oročiti i Lokalni plan zaštite životne sredine.

Odgovor: Primjedba će se razmatrati tokom dalje izrade zakona.

21. U članu 40 u stavu 3: Potrebno je krajnje precizno izdefinisati šta je dužan da uradi Operater seveso postrojenja i da se razgraniči i objasni šta znači i kada se radi:

-Obavještenje,

-Plan prevencije udesa,

-Izvještaj o bezbjednosti i

-Plan zaštite od udesa

Mišljenja sam da je vrlo teško, praktički nemoguće u jednoj rečenici opisati sve ovo što stoji u ovom stavu i da neko ovo može da shvati (*jedna ili više prisutna opasna materija u jednakim ili većim količinama*). Posebno je problematično što će članom.90 ovog Zakona ovaj Operater biti kažnjen. Takođe mi nevjerojatno izgleda kontrola inspeksijskih organa i kako znati kada se radi neki od ovih dokumenata.

Tačno je da se u stavu 5 ovog člana napominje da će se posebnim propisom Vlade to urediti, jasno je da je **moja sugestija usmjerena da Zakon mora biti iznad propisa**. Čak se stav 5 poziva na stav 1 ovog člana koji sa njim nema nikakve dodirne tačke (treba da se odnosi na stav 3) a ni u jednom stavu ovoga člana nije pojašnjena kontrola iako ona egzistira u nadnaslovu člana 40.

Da zaključim apsolutno se mora čl.40 doraditi odnosno presložiti da bude mnogo jasniji, zbog vrlo osetljive oblasti odnosno upotrebe sirovina sa opasnim materijama u različitim proizvodnim procesima.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Isto će biti uređeno podzakonskim aktom. Odredba napisana u skladu sa pravno tehničkim pravilima.

22. U članu 42: Nešto se mora promjeniti ili njegov nadnaslov ili tekst samog člana.

U postojećem Zakonu (2008) EMAS je u čl.29 opisan kao Sistem upravljanja životnom sredinom. Smatram da se EMAS mora zvati: ***Sistem upravljanja i kontrole zaštite životne sredine*** i da se tako treba formulirati u nadnaslovu člana 42 i u tekstu samog člana.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

23. U članu 43 u stavu 4: ovde je evidentna greška i Propis se odnosi na stav 2 a ne na stav 1 kako stoji u tekstu.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

24. U članu 44: Moja osnovna sugestija je ta da je u postojećem Zakonu.(2008) daleko bolja formulacija Ekološkog znaka nego u ponuđenom Nacrtu. Prvo: ponovo se javlja formulacija u prvom stavu „manje zagađuju životnu sredinu“ i dalje smatram da treba da stoji koji „ne zagađuju životnu

sredinu“. Drugo: ne smatram opravdanim da se u nekom Zakonu kao što stoji u stavu 4 ovoga člana ističe da će se rješenjem regulisati sastav, način rada i iznos troškova komisije??. To se rješava nekim propisom.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Razlog objašnjen kroz prethodne odgovore.

25. **U članu 49:** Potpuno je nejasno koliko god puta pročitali ovaj član Zakona zaključiti da li je zabranjen izvoz ili je zabranjen uvoz metalne žive? ...itd. Bliži sam ubjeđenju da bi trebalo da stoji da je zabranjen uvoz a ne izvoz. Molim za razjašnjenje ovoga.

Odgovor: Zabranjen je izvoz metalne žive, a pitanje uvoza je već riješeno drugim propisima.

26. **U članu 50:** U nadnaslovu treba da stoji *Emisija ugljendioksida (CO₂) iz novih putničkih vozila*. Jasno je da se cio član odnosi na nova putnička vozila, mada je nejasno zašto samo nova putnička vozila a nisu obuhvaćena nova teretna vozila? Promjeniti naslov.

Odgovor: Primjedba se može prihvatiti. Ukazujemo da se radi o direktivi EU koja ne uzima u obzir nova teretna vozila.

27. **U članu 56 u stavu 4 i stavu 9:** Pošto postoji više nacionalnih referentnih laboratorija, svi izrazi u ova dva stava moraju biti u množini. Odnosno stav 4 treba da glasi: **Nacionalne referentne laboratorije moraju ispunjavati** itd i stav 9: **Opšte i posebne uslove koje moraju da ispunjavaju nacionalne referentne laboratorije** za itd.

Stav 7 ovoga člana treba da se poziva na stav 1 a ne stav 2 kako stoji u tekstu.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata, jer je poziv na stav 2, a ne na stav 1. Što se tiče navoda da treba koristiti množinu, ukazujemo da se u skladu sa pravno- tehničkim pravilima, riječi u propisu upotrebljavaju u jednini..

28. **U članu 57:** Prije nego što dam sugestiju na ovaj član pohvaliću vrlo kvalitetne informacije koje usvaja Vlada Crne Gore u poslednje dvije godine o ukupnom stanju životne sredine u Crnoj Gori. U toj informaciji ima sasvim dovoljno podataka o stanju životne sredine za teritoriju svake jedinice lokalne samouprave u Crnoj Gori

Daću Vam primjer šta je uradila SO Pljevlja. Ona je donijela Odluku da Služba zaštite životne sredine opštine Pljevlja od dana kada Agencija za zaštitu životne sredine objavi na svom sajtu usvojenu informaciju o stanju životne sredine za prethodnu godinu, pripremi informaciju koja se odnosi za opštinu Pljevlja (koristeći podatke iz informacije) i istu ponudi lokalnom parlamentu na razmatranje i usvajanje.

Potrebno je zakonski naložiti svim lokalnim samoupravama da poslije usvajanja Informacije o ukupnom stanju o životnoj sredini koje usvaja Vlada, lokalni parlamenti razmatraju i usvoje informacije za tu opštinu za godinu na koju se informacija odnosi.

Sve ovo iz razloga što razmatranje i usvajanje Izvještaja koji se donosi na period od četiri godine nije produktivno i korisno za stanovništvo jedne lokalne samouprave sa ovolikom vremenskom distancom. Takođe je lakše uraditi Izvještaj koje Službe u lokalnim samoupravama pripremaju za četiri godine, koristeći usvojene informacije iz prethodnih godina.

Zato Vas molim da u članu 57 poslije stava 3. ubacite jedan ili više stavova kojima će te naložiti opštinama razmatranje i usvajanje **Informacija o stanju životne sredine** prvenstveno zbog aktuelnosti materije i boljeg i kvalitetnijeg informisanja građana.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata, jer je ovo pitanje odluke lokalnih samouprava.

29. U članu 67: U nadnaslovu treba da stoji: **Centralni katastar zagađivača a ne Katastar zagađivača.**

Takođe je problematično da se isti u drugom stavu vodi na osnovu podataka koje dostavljaju zagađivači koje istovremeno nijednim članom ovog Zakona niste obavezali na to?

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Radi se o jednom katastru zagađivača. Obaveza proizilazi iz ovog člana.

30. **Član 72.** Cijeli sadržaj ovog člana treba uključiti u član 71 jer je njegov logični nastavak, a obrisati numerički ovaj član 72. Drugo već postoji sličan nadnaslov u članu 57 Informacija o stanju životne sredine pa ovako loše formulisan nadnaslov ovoga člana 72 navodi na nešto što je ranije već dobro objašnjeno (jer sadržaj čl.72 definiše nešto drugo).

Ako ovaj član mora da ostane, nadnaslov se mora preformulisati, odnosno mogao bi glasiti: **Odbijanje zahtjeva za dostavljanje informacija**

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata u dijelu koji se odnosi na naslov. Što se tiče navoda da dva člana treba spojiti ne prihvata se, jer su ista precizno definisana.

31. **Član 73.** Za mene lično je problematična riječ **kvalitet**, koja se mora zamjeniti adekvatnijim izrazom, jer ovako formulisana i objašnjena u tekstu ništa ne znači. **Šta bi bila nekvalitetna informacija?** Moj predlog je da to bude **Sadržaj informacije**

Obzirom da postoje standardi i da su sve više u upotrebi treba razmisliti i o standardizaciji iste.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Radi se transponovanju odredbi EU direktive.

32. **Član 79.** U stavu dva ovoga člana sredstva treba pisati kako su formulisana prvim stavom ovoga člana a to su **Namjenska sredstva**,

Odgovor: Primjedba se prihvata.

33. **Član 82.** U alineji jedan drugog stava Pojavljuje se realizacija Nacionalnog programa za zaštitu životne sredine. U postojećem Zakonu (2008) u članu 16 postojao je Nacionalni program zaštite životne sredine. **U ovom Nacrtu Zakona ne postoji Nacionalni program?** Postavlja se pitanje, da li je napravljen previd u Nacrtu Zakona, a ako više ne postoji, onda ga treba brisati iz ovoga člana.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

34. **Član 83.** Sigurno najvažniji član Zakona i moja osnovna primjedba je ta da je to prepisani član 62 postojećeg Zakona (2008) uz samo jedan dodatak u stavu dva: **„uz prethodnu saglasnost Vlade“** a da istovremeno nije doprinjeo kvalitetnijem objašnjenju.

Ovaj član je potrebno dopuniti sa još par stavova kojima će se vrlo precizno objasniti **kada jedinica lokalne samouprave može propisati, odnosno ne može propisati naplaćivanje naknade.**

Zatim definisati vrlo tačno po kom osnovu se propisuje naknada i kako se koriste namjenska sredstva i kontrola upotrebe istih.

Ako se naknada jedinica lokalne samouprave propiše koju Državnu naknadu ona isključuje ili suspenduje i jasno se treba definisati Princip „zagađivač plaća“.

Odnosno razmotriti mogućnost raspodjele sredstava naknade u procentima koji pripadaju Državi a koji su prihod lokalne samouprave. (recimo 50%-50%)

Obzirom da ja živim u Pljevljima u kojima posluju privredni subjekti koji su istovremeno i veliki zagađivači životne sredine mogu sa mnogo primjera objasniti nemogućnost dosadašnje primjene čl 62 Zakona (2008) u praksi. Treba priznati i činjenicu da su i sami privredni subjekti bili zbunjeni sa dosadašnjom zakonskom primjenom odnosno nekad i dvostruko obuhvaćeni plaćanjem istom ili sličnom obavezom.

U svojstvu odbornika i člana Savjeta za zaštitu životne sredine pripremao sam sa kolegama tri „Naknade za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine u Pljevljima“ koje je usvojila lokalna Skupština i kojima su bile propisane obaveze i način plaćanja za privredne subjekte koji su vršili degradaciju iste.

Zbog vrlo nepreciznog i konfuznog člana 62 postojećeg Zakona sve ove Odluke su padale na Ustavnom sudu Crne Gore po žalbama koje su izjavljivali privredni subjekti i pored evidentnog zagađivanja životne sredine, bez ikakvog dokaza da su istu uplatili u Državni budžet. Zato sam očekivao mnogo izmjena u ovom dijelu Zakona i preciziranja nadležnosti pojedinih organa i službi i definisanja odnosa.

Zbog izbjegavanja sličnih nesporazuma na relaciji Vlada-Opština-zagađivač i „slobodnog tumačenja Zakona“, Vas molim da korišćenjem pozitivnih primjera iz regiona i Evrope i njihovih zakona i propisa precizno definišemo oblast propisivanja naknada i upotrebe namjenskih sredstava u oblasti: XII FINANSIRANJE

Odgovor: Kao što je već gore iznijeto pitanje koje se odnosi na naknade za zaštitu i unaprjeđivanje životne sredine će biti razmatrano tokom dalje izrade Zakona i njegovog usaglašavanja sa nadležnim institucijama, između ostalog i sa predstavnicima Ministarstva finansija.

35. Takođe smatram da se i u **članu 80** kod **Eko naknade** može unaprjeđenjem i razrješenjem stava 3 bliže definisati oblast finansiranja kao i utvrđivanjem od strane Vlade područja od posebnog državnog interesa u oblasti zaštite životne sredine.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata jer je isto uređeno podzakonskim aktom. Što se tiče navoda da treba utvrditi područja od posebnog državnog interesa u oblasti zaštite životne sredine je neprecizna i nejasna formulacija.